

2015 YILI TÜRKİYE EKONOMİSİ DEĞERLENDİRMESİ, 2016 YILI BEKLENTİLERİ ve TURİZM

Bu rapor, 21 Aralık 2015 tarihinde Kuşadası Ticaret Odası ile Mülkiyeliler Birliği İzmir Şubesi'nin ortaklaşa düzenlediği ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yalçın KARATEPE tarafından verilen "2015 Yılı Türkiye Ekonomisi Değerlendirmesi ve 2016 Yılı Beklentileri" konulu konferans ile 18 Aralık 2015 tarihinde Kuşadası Otelciler ve Yatırımcılar Derneği (KODER) tarafından düzenlenen "2016'da Turizmde Bizi neler Bekliyor" konulu panel konuşmalarına göre hazırlanmıştır.

2015 YILI TÜRKİYE EKONOMİSİ DEĞERLENDİRMESİ, 2016 YILI BEKLENTİLERİ

(Prof. Dr. Yalçın KARATEPE)

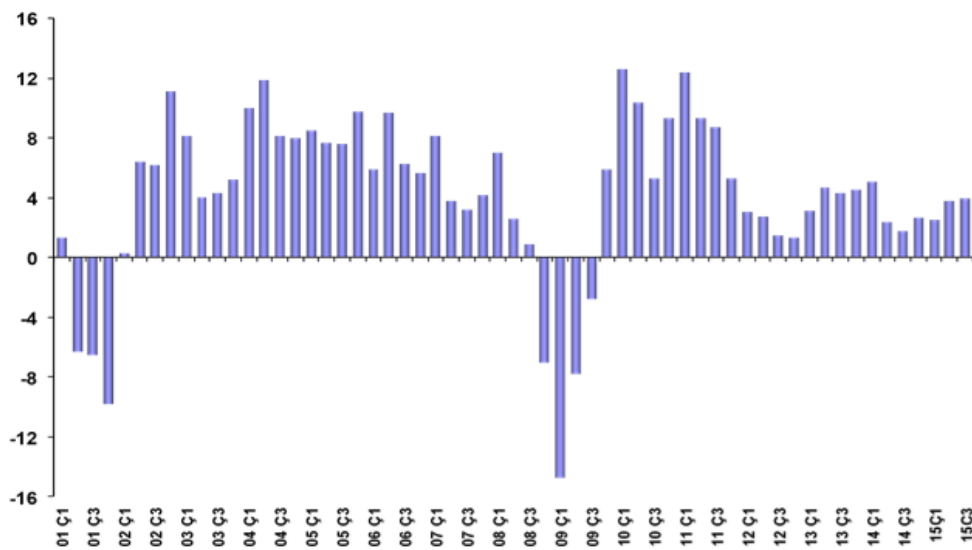
(Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi)

Türkiye Ekonomisine Genel Bakış

- Türkiye Ekonomisi 2007’den beri ciddi sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların bir kısmı Dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeler olsa da, Türkiye “paranın bol ve ucuz” olduğu dönemi iyi kullanamamış ve ekonomiyi dönüştürmek için gerekli adımları atmamıştır.
- Büyüme rakamları beklentilerin altında, enflasyon göreceli olarak yüksek seyretmeye devam ediyor, cari açık sorun olmaya devam ediyor, sıcak paranın yanılması yarattığı sorunlar, orta gelir tuzağından çıkamayan vs.
- Kısaca genel duruma bakalım:

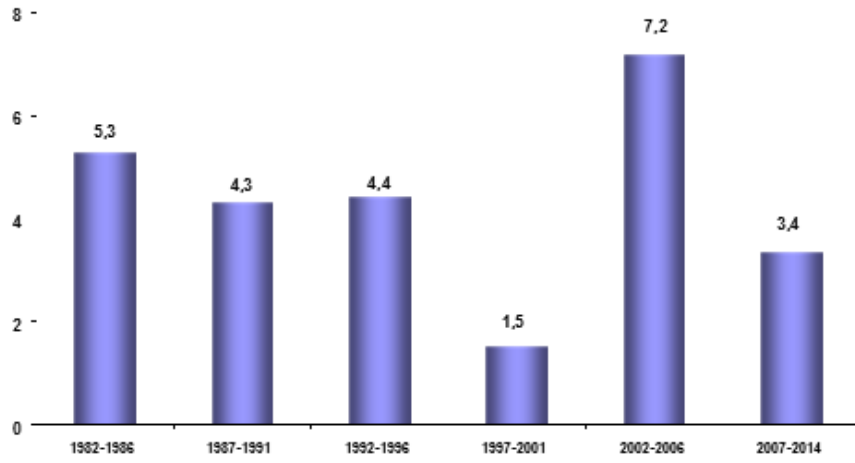
Aşağıdaki grafik Türkiye ekonomisi GSYH Büyüme Oranlarını (Yıllık % Değişim) göstermektedir. Grafikte dikkat çeken nokta, 2001 ve 2009 yıllarındaki küçülmedir. 2002-2006 yılları arasında Türkiye ortalama % 7,2 oranında, 2007-2014 yılları arasında ise % 3,4 oranında büyümüştür.

GSYH Büyüme Oranları (Yıllık % Değişim)

Kaynak: TÜİK

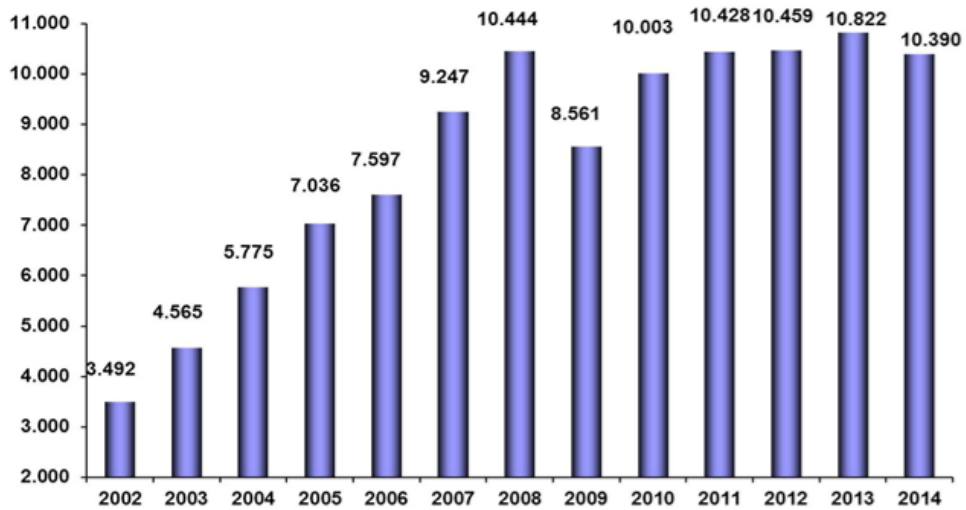
GSYH Büyüme Oranı (Dönem Ortalaması, %)

Kaynak: TÜİK

Kişi başına düşen GSMH (Dolar bazında) verilerine bakıldığında, 2002 yılında 3492 dolar olan kişi başına GSMH, 2003 yılında 4565 dolara, 2004 yılında 5775 dolara, 2005 yılında 7036 dolara, 2006 yılında 7597 dolara çıkmıştır. 2007 ve 2008 yıllarında sırasıyla 9247 ve 10444 dolar olmuştur. 2009 kriziyle 8561 dolara inen kişi başına GSMH, bu yıldan sonra 10000 dolar seviyesinde kalmış ve 2014 yılında 10390 olarak gerçekleşmiştir.

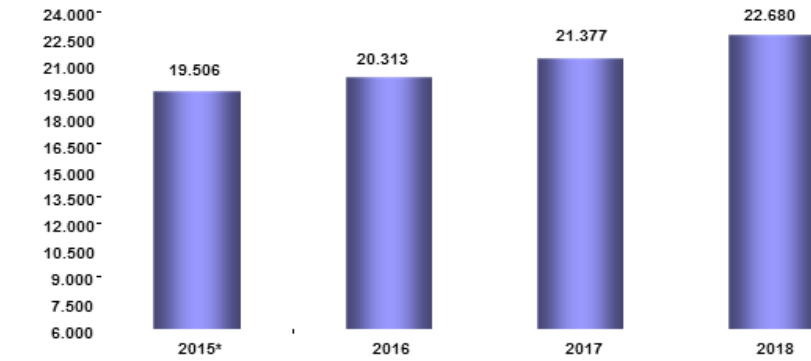
Kişi Başına düşen GSMH(Dolar)

Kaynak: TÜİK

Aşağıdaki grafik Satın Alma Gücü Paritesine göre tahmini kişi başına düşen GSYH (ABD Doları) rakamlarını göstermektedir. Kalkınma Bakanlığı'nın 2016-2018 Orta Vadeli Programı'na göre, 2015 yılında 19.506 dolar olacak olan kişi başına GSYH, 2016 yılında 20.313 dolara, 2017 yılında 21.377 dolara ve 2018 yılında ise 22.680 dolara yükselecektir.

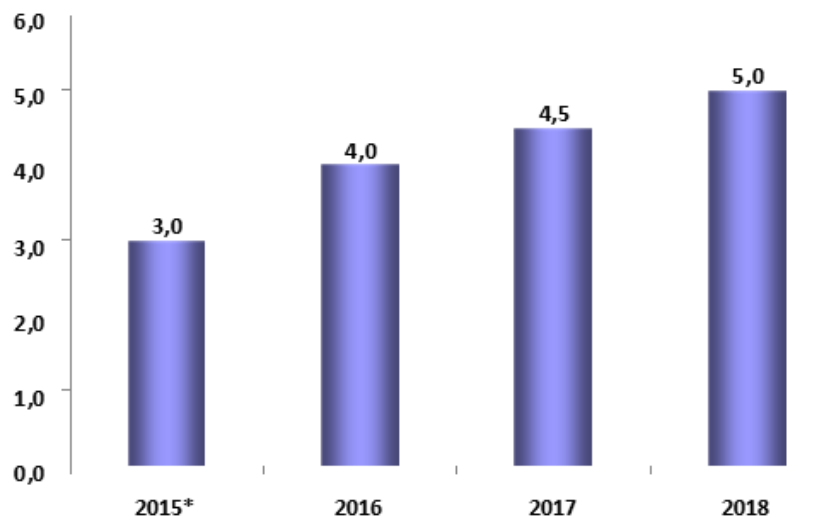
Satın Alma Gücü Paritesine Göre Kişi Başına Düşen GSYH (ABD Doları)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, 2016-2018 Orta Vadeli Program, Ekim 2015 (*) 2015 yılı gelişme tahmini, diğer yıllar ise Program hedefidir.

Orta Vadeli Programı (2016-2018) göre, Türkiye Ekonomisinin 2015 yılında % 3, 2016 yılında % 4, 2017 yılında % 4,5 ve 2018 yılında % 5 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir.

Büyüme Hedefleri (%)

Kaynak: OVP

Türkiye'nin en önemli problemlerinden birisi dış borç stokudur. 2006 yılında 200 milyar dolar olan dış borç stoku, 2015 yılı 2. Çeyrek itibaren 405,2 milyar dolara çıkmıştır. Dış Borç stokunun 277,7 milyar doları uzun vadeli, 127,5 milyar doları kısa vadeli. 405,2 milyar doların 115,8 milyar doları kamu sektörünün, 287,5 milyar doları ise özel sektöründür. Diğer bir değişle Türkiye, kısa vadede 127,5 milyar borcunu yeniden çevirmek ve borçlanmak zorundadır.

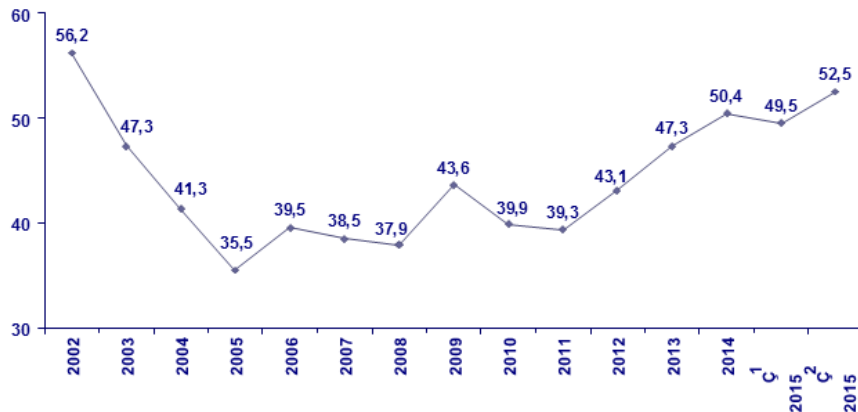
2005 yılında % 35,5 olan Brüt Dış Borç Stokunun / GSYH'ye oranı, zamanla artış göstermiş, 2009 yılında % 43,6'ya, 2013 yılında % 47,3'e, 2014 yılında % 50,4'e çıkmıştır. 2015 yılı 2. Çeyrek itibarıyla % 52,5 seviyesindedir.

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku (Milyar Dolar)

Milyar USD	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 Ç1	2015 Ç2
TOPLAM	206,1	250,0	281,0	269,0	292,1	303,9	339,0	389,1	402,7	393,1	405,2
KISA VADE	42,9	43,1	52,5	49,0	77,2	81,6	100,2	130,4	132,9	129,6	127,5
UZUN VADE	163,3	206,9	228,4	220,0	214,8	222,4	238,8	258,7	269,8	263,6	277,7
KAMU SEKTÖRÜ	71,6	73,5	76,3	83,5	89,1	94,3	104,0	115,9	117,7	113,4	115,8
Kısa Vade	1,8	2,2	3,2	3,6	4,3	7,0	11,0	17,6	17,9	18,2	16,9
Uzun Vade	69,8	71,4	73,1	79,9	84,8	87,3	93,0	98,3	99,8	95,2	98,9
TOMB	15,7	15,8	14,1	13,2	11,6	9,3	7,1	5,2	2,5	2,1	2,0
Kısa Vade	2,6	2,3	1,9	1,8	1,6	1,2	1,0	0,8	0,3	0,3	0,3
Uzun Vade	13,1	13,5	12,2	11,4	10,0	8,1	6,1	4,4	2,1	1,8	1,7
ÖZEL SEKTÖR	120,8	160,7	185,6	172,3	191,4	200,3	227,9	268,0	282,5	277,6	287,5
Kısa Vade	38,8	38,7	47,4	43,6	71,4	73,3	88,1	112,0	114,7	111,1	110,3
Uzun Vade	82,0	122,0	141,2	128,7	120,0	127,0	139,8	156,0	167,8	166,5	177,2

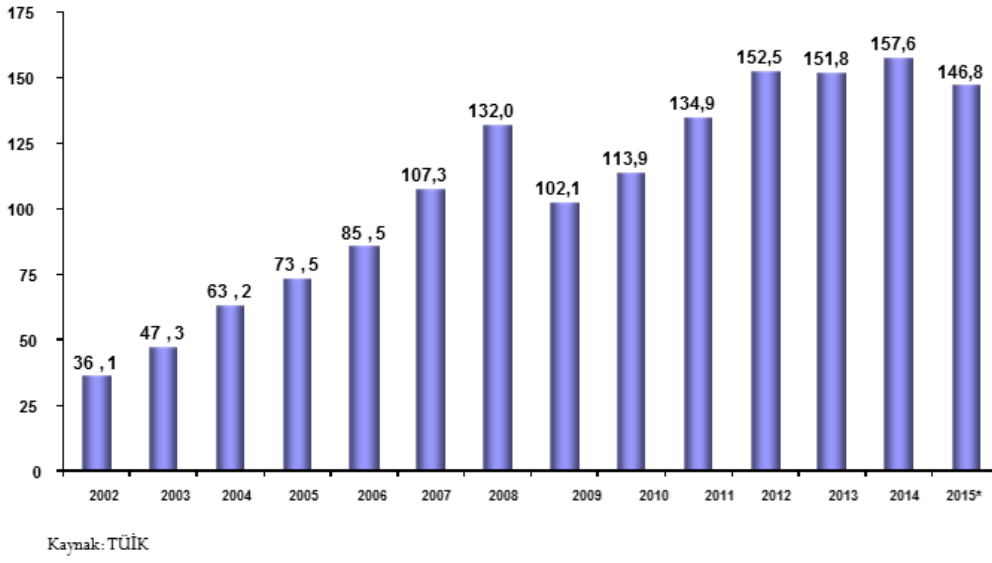
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku / GSYH (%)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Yıllık İhracat (Milyar Dolar)

Yukarıdaki grafik 2002-2015 itibarıyla Türkiye'nin yıllık ihracat rakamlarını göstermektedir. 2002 yılında 36,1 milyar dolar olan toplam ihracat rakamımız, zamanla artmış, 2003 yılında 47,3 milyar dolara, 2004 yılında 63,2 milyar dolara, 2005 yılında 73,5 milyar dolara, 2006 yılında 85,5 milyar dolara, 2007 yılında 107,3 milyar dolara ve 2008 yılında 132 milyar dolara yükselmiştir. 2009 yılında dünya ekonomisindeki kriz nedeniyle ihracatımız 102,1 milyar dolara inmiştir. 2010 yılında tekrar yükselerek 113,9 milyar dolara, 2011 yılında 134,9 milyar dolara, 2012 yılında 152,5 milyar dolara yükselmiştir. 2013 yılında küçük bir daralma ile 151,8 milyar dolara gerilemiş, 2014 yılında 157,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ekonomisi ve dünya ekonomisi düşünüldüğünde 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefi, zor gözükmemektedir.

2015 yılı Kasım ayı verilerine göre en fazla ihracat yapan sektörler, sırasıyla, otomotiv, hazır giyim ve konfeksiyon, Kimyevi Maddeler ve Mamulleri, elektrik, elektronik ve hizmetler ile tekstil ve hammadde leridir. 2014 yılı verileri ile karşılaştırıldığında, çelikte % 25,7, kimyevi maddeler ve mamullerinde % 12,8, demir ve demir dışı metallerde % 10,7 oranında bir daralma söz konusudur.

En fazla ihracat yaptığımız ülkeler sırasıyla, Almanya, İngiltere, Irak, İtalya, ABD, Fransa, İspanya, Rusya Federasyonu, İran ve Mısır'dır.

En fazla ihracat yapan ilk 10 sektör

SEKTÖR (Bin\$)	2014 - KASIM	2015 - KASIM	Değ. %
Otomotiv Endüstrisi	1.839.051	1.920.563	4,4%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1.504.078	1.409.702	-6,3%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.492.112	1.301.024	-12,8%
Elektrik Elektronik ve Hizmet	1.003.276	938.358	-6,5%
Tekstil ve Hammaddeleri	731.786	662.740	-9,4%
Çelik	892.212	662.481	-25,7%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	600.902	609.495	1,4%
Demir ve Demir Dışı Metaller	566.707	506.143	-10,7%
Makine ve Aksamları	470.827	489.265	3,9%
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	379.159	343.303	-9,5%

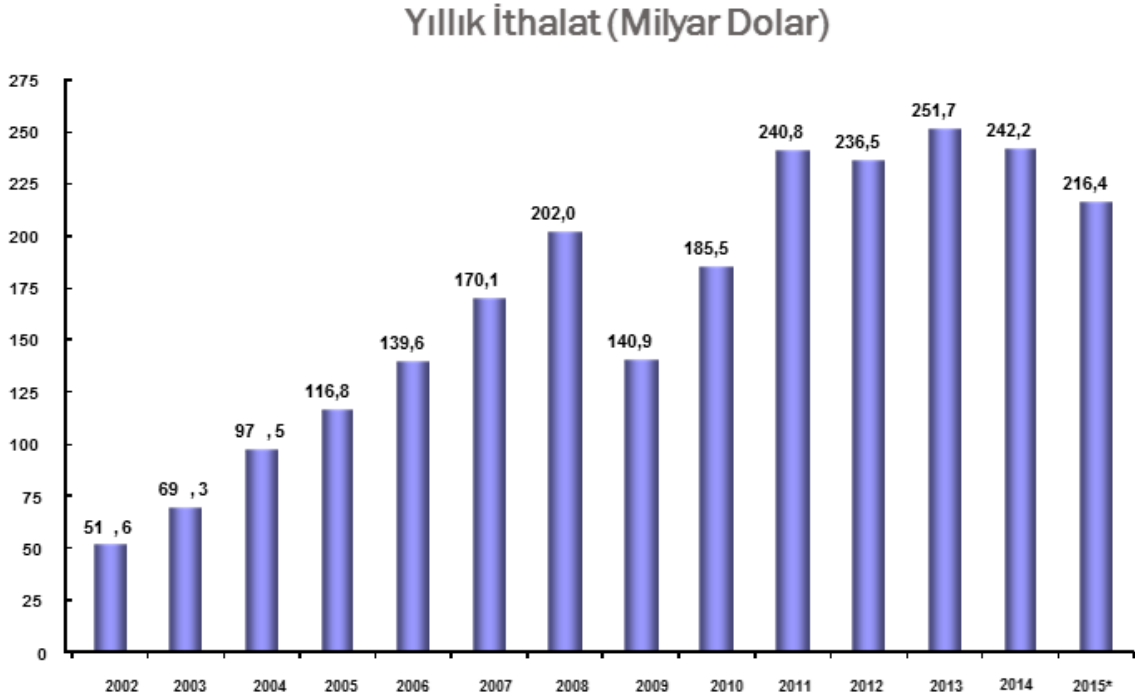
Kaynak: TÜİK

En fazla ihracat yapılan ilk 10 ülke

ÜLKE (Bin\$)	2014 - KASIM	2015 - KASIM	Değ. %
ALMANYA	1.220.304	1.163.322	-4,7%
İNGİLTERE	826.296	850.699	3,0%
İRAK	928.777	787.042	-15,3%
İTALYA	627.724	612.826	-2,4%
ABD	542.802	507.905	-6,4%
FRANSA	478.380	489.836	2,4%
İSPANYA	402.699	438.960	9,0%
RUSYA FEDERASYONU	511.202	331.064	-35,2%
İRAN	557.404	306.169	-45,1%
MİSİR	282.715	281.599	-0,4%

Kaynak: TÜİK

İthalat verilerine baktığımızda ise, 2002 yılında 51,6 milyar dolar olan Türkiye'nin toplam ithalatı, 2003 yılında 69,3 milyar dolara, 2004 yılında 97,5 milyar dolara, 2005 yılında 116,8 milyar dolara, 2006 yılında 139,6 milyar dolara, 2007 yılında 170,1 milyar dolara ve 2008 yılında 202 milyar dolara yükselmiştir. 2009 yılındaki küresel kriz ile birlikte Türkiye'nin ithalatı da düşmüş ve 140,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılından itibaren yeniden yükselişe geçen ithalat rakamlarımız, 2010 yılında 185,5 milyar dolar, 2011 yılında 240,8 milyar dolara yükselmiştir. 2012 yılında 236,5 milyar dolara inen ithalatımız, 2013 yılında 251,7 milyar dolar, 2014 yılında ise 242,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

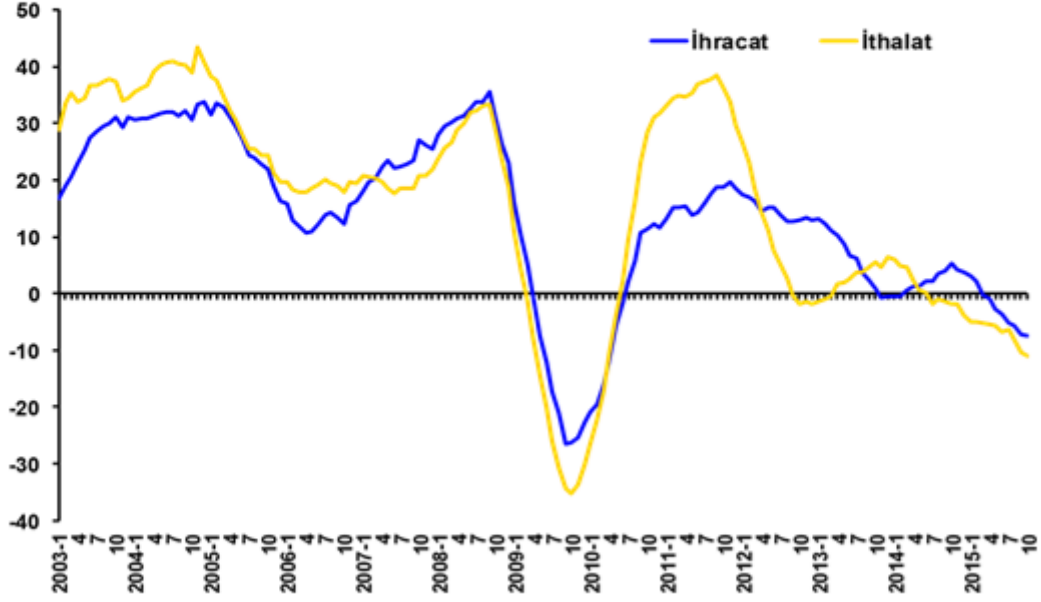

Kaynak: TÜİK

Aşağıdaki grafik, yıllar itibarıyla ihracat ve ithalattaki büyüme oranlarını göstermektedir. Dikkati çeken nokta, ihracat ile ithalat arasındaki büyüme oranlarının genellikle eş zamanlı hareket etmesidir. Ancak 2011'in ikinci yarısı ile 2012'nin 2. Yarısı arasında ithalat daha hızlı büyümüştür.

İhracat ve İthalat Büyüme Oranları

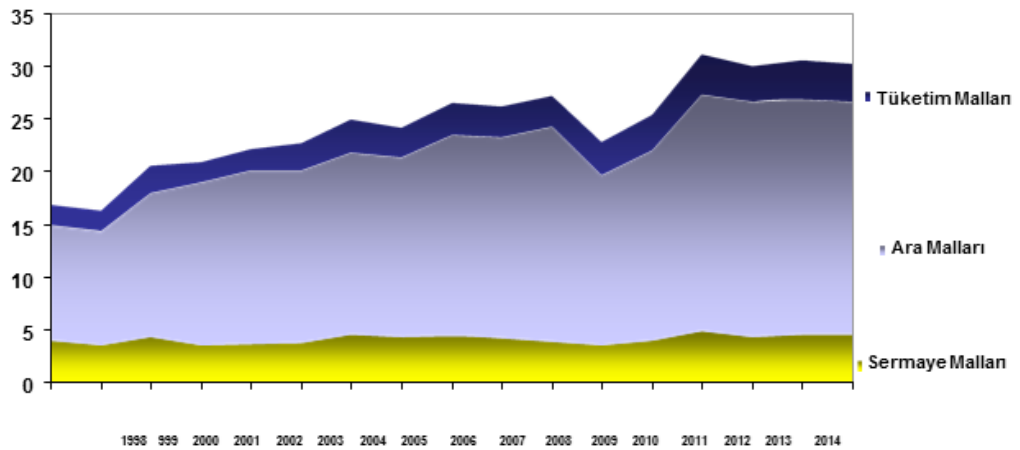
(Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Yıllıklandırılmış Yüzde Değişim)

Kaynak: TÜİK

Aşağıdaki grafik ise Türkiye'nin ithal ettiği malların dağılımını göstermektedir. Türkiye büyük bir oranda ara malı ithalatçısıdır.

İthalat (% GSYH)

Kaynak: TÜİK

Üretimde ithal girdiye olan bağımlılık, uygulanan kur ve faiz politikasının bir sonucudur. Türkiye ithalat yapmadan ihraç edecek ürün üretemez hale gelmiştir.

İmalat Sanayinin ithalata olan bağımlılığı

İthal bağımlılığının genel görünümü				
Oranlar(%)	2012	2013	2014	2015/9
İMALAT SANAYİ ARAMALI İTH./TOPLAM ARAMALI İTH.	66,3	71,0	56,4	63,8
İMALAT ARAMALI İTHALATI / İMALAT SANAYİ İTHALATI	65,6	66,0	65,7	62,6
ARAMALI İTHALATI TOPLAMI / TOPLAM İTHALAT	74,0	73,0	90,7	79,0
İMALAT SANAYİ İTHALATI / TOPLAM İTHALAT	74,7	78,5	77,8	80,5

Kaynak; Küçükkiremiçi, O., Şahinkaya, S. (2015)

İmalat sanayi toplam ithalatın yüzde 80'nini geçmiş durumda. 2014 yıl sonu itibariyle toplam ithalat 240 milyar dolardan fazla. İmalat sanayi toplam ithalatı 190 milyar dolar kadar. Diğer bir deyişle, imalat sanayiinde 100 dolarlık üretim yapabilmek için 80 dolarlık ithalat yapmak gerekiyor.

Teknoloji düzeyine göre sektörlerin üretimdeki ithal bağımlılığı

Teknoloji Düzeyine Göre Sektörlerin Üretimdeki İthal Bağımlılığı				
		Ara Malı İthalatı / Üretim (%)		Teknoloji Düzeyi
Nace Re	Sektör Adı	2012	2013	
10	Gıda	6,3	6,1	Düşük
11	İçecek	2,2	4,9	Düşük
12	Tütün	3,4	3,9	Düşük
13	Tekstil	16,8	17,7	Düşük
14	Konfeksiyon	0,0	0,0	Düşük
15	Deri	9,8	9,3	Düşük
16	Ağaç Ürünleri	25,5	24,1	Düşük
17	Kağıt	38,0	36,9	Düşük
18	Medya	0,5	0,4	Düşük
19	Petrol Ürünleri	74,6	78,9	Orta-Düşük
20	Kimyasallar	131,4	126,4	Orta-Yüksek
21	Eczacılık Ürünleri	39,7	42,0	Yüksek
22	Kauçuk&Plastik	16,8	17,5	Orta-Düşük
23	Mineral Ürünler	6,1	6,0	Orta-Düşük
24	Ana Metal	70,6	83,6	Orta-Düşük
25	Metal Eşya	13,0	13,5	Orta-Düşük
26	Elektronik	51,9	56,8	Yüksek
27	Elektrikli Teçhizat	19,5	19,6	Orta-Yüksek
28	Makine&Teçhizat	31,2	31,3	Orta-Yüksek
29	Otomobil vb	22,7	22,1	Orta-Yüksek
30	Diğer Ulaşım Araçları	25,1	21,5	Orta-Yüksek
31	Mobilya	1,9	1,9	Düşük
32	Diğer	12,1	10,3	Düşük

Kaynak; Küçükkiremiçi, O., Şahinkaya, S. (2015)

Artan Jeopolitik Riskler ve Sayılarla Türkiye'nin Durumu

Aşağıdaki tablo, Kredi derecelendirme kuruluşları olan Moody's, Fitch ve S&P'un gelişmekte olan ülkelere yönelik yatırım derecelerini ve görünümünü göstermektedir. Buna göre Türkiye, Moodys'e göre yatırım yapılabilir (alt orta) derecesinde ve negatif görünümündedir. Fitch'e göre ise yatırım yapılabilir (alt orta) ve durağan görünümünde, S&P'a göre ise yatırım yapılamaz (spekülatif) ve negatif görünümündedir.

Gelişmekte olan ülkeler rating notunu korumaya çalışıyor...

	MOODY'S			FİTCH			S&P		
	Not	Yatırım Dereceleri	Görünüm	Not	Yatırım Dereceleri	Görünüm	Not	Yatırım Dereceleri	Görünüm
Türkiye	Baa3	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Negatif	BBB-	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan	BB+	Yatırım yapılamaz (spekülatif)	Negatif
Hindistan	Baa3	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Pozitif	BBB-	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan	BBB-	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan
Endonezya	Baa3	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan	BBB-	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan	BB+	Yatırım yapılamaz (spekülatif)	Pozitif
G.Afrika	Baa2	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan	BBB	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Negatif	BBB-	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan
Brezilya	Baa3	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Durağan	BBB-	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Negatif	BB+	Yatırım yapılamaz (spekülatif)	Negatif
Rusya	Ba1	Yatırım yapılamaz (spekülatif)	Durağan	BBB-	Yatırım yapılabilir (alt orta)	Negatif	BB+	Yatırım yapılamaz (spekülatif)	Negatif

Gelişmekte olan ülkelerdeki faizler ve enflasyona baktığımızda; Türkiye'de son iki yıllık faiz oranı, Brezilya'dan sonra en yüksek seviyededir (% 10,6) enflasyon oranı ise % 8,10 seviyesindedir. 10 yıllık ortalama faiz oranı ise % 10,29'dur.

Son iki yılda faiz oranları sırasıyla; Brezilya'da 16,3, Türkiye'de 10,6, Rusya'da 10,2, Güney Afrika'da % 9, Endonezya'da % 8, Hindistan'da % 7,3, Peru'da % 4,9, Şili'de % 4,1, Meksika'da % 4,1, Çin'de % 2,6, Polonya'da % 1,7, Güney Kore'de % 1,7, Tayland'da % 1,5, Romanya'da % 1,2, Tayvan'da % 0,4 ve Bulgaristan'da % 0,1'dir. Enflasyon oranları ise, Brezilya'da % 10,5, Türkiye'de % 8,10, Rusya'da % 15, Güney Afrika'da % 4,8, Endonezya'da % 4,9, Hindistan'da % 5, Peru'da % 4,2, Şili'de % 3,9, Meksika'da % 2,2, Çin'de % 1,5, Polonya'da % -0,5, Güney Kore'de % 1, Tayland'da % -1, Romanya'da % -1,1, Tayvan'da % 0,5, Bulgaristan'da % -0,06 ve Çek Cumhuriyeti'nde % 0,10'dur.

Gelişmekte olan ülkelerde faizler ve enflasyon

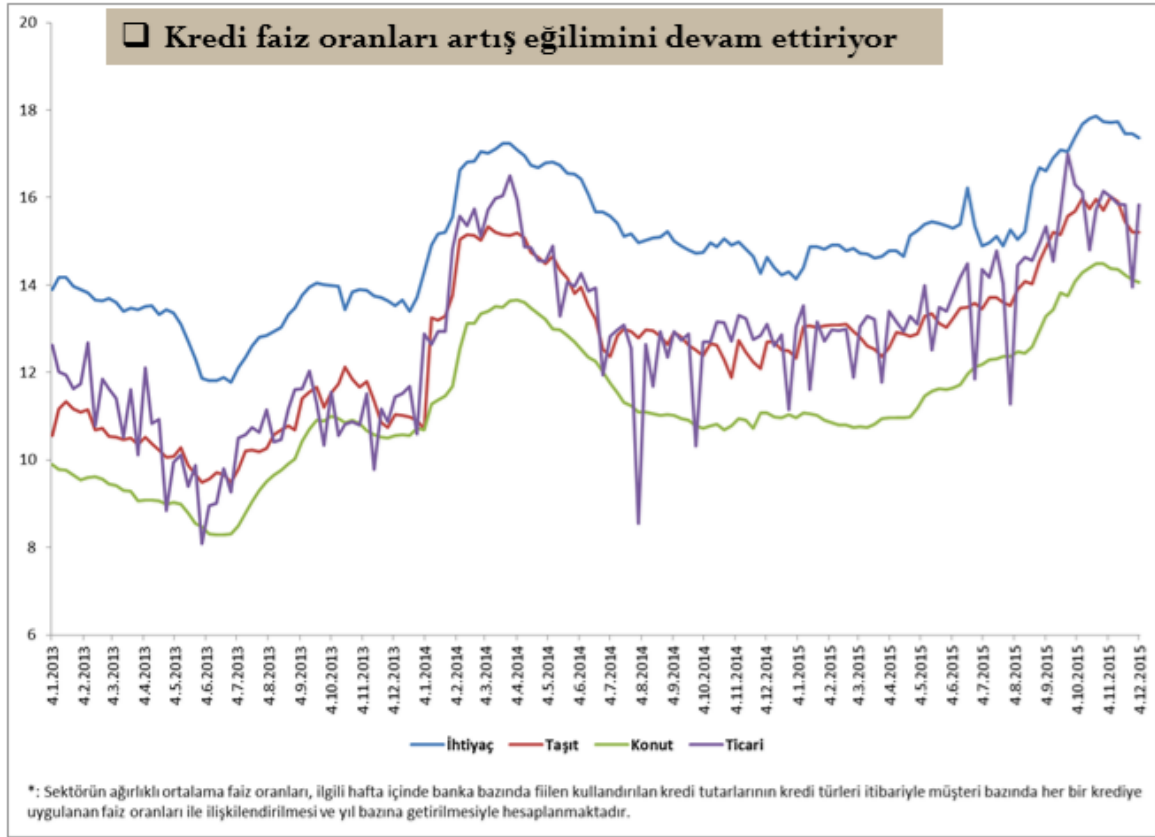
	2 yıllık faizler	enflasyon	merkez bankaları politika faizleri	10 yıllık faizler
Brazil	16,3%	10,50%	14,25%	15,71%
Turkey	10,6%	8,10%	7,50%	10,29%
Russia	10,2%	15,00%	11,00%	9,55%
South Africa	9,0%	4,80%	6,30%	10,40%
Indonesia	8,0%	4,90%	7,50%	8,56%
India	7,3%	5,00%	6,75%	7,78%
Peru	4,9%	4,20%	3,75%	7,01%
Chile	4,1%	3,90%	3,25%	4,55%
Mexico	4,1%	2,20%	3,00%	6,35%
China	2,6%	1,50%	4,40%	2,98%
Poland	1,7%	-0,50%	1,50%	3,06%
South Korea	1,7%	1,00%	1,50%	2,21%
Thailand	1,5%	-1,00%	1,50%	2,64%
Romania	1,2%	-1,10%	1,80%	3,66%
Taiwan	0,4%	0,50%	1,75%	1,17%
Bulgaria	0,1%	-0,06%	0,00%	2,23%
Czech Republic	-0,4%	0,10%	0,10%	0,42%

Rusya krizi ardından yurtiçi piyasalar...

Rusya ile Türkiye arasındaki krizin ardından finansal piyasalarda göstergeler, risk algısının arttığına işaret etmektedir. USD / TL paritesi 2,9635'e çıkmış, BİST 100 endeksi 70280,34 puana gerilemiştir.

Bankalarca Açılan Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz

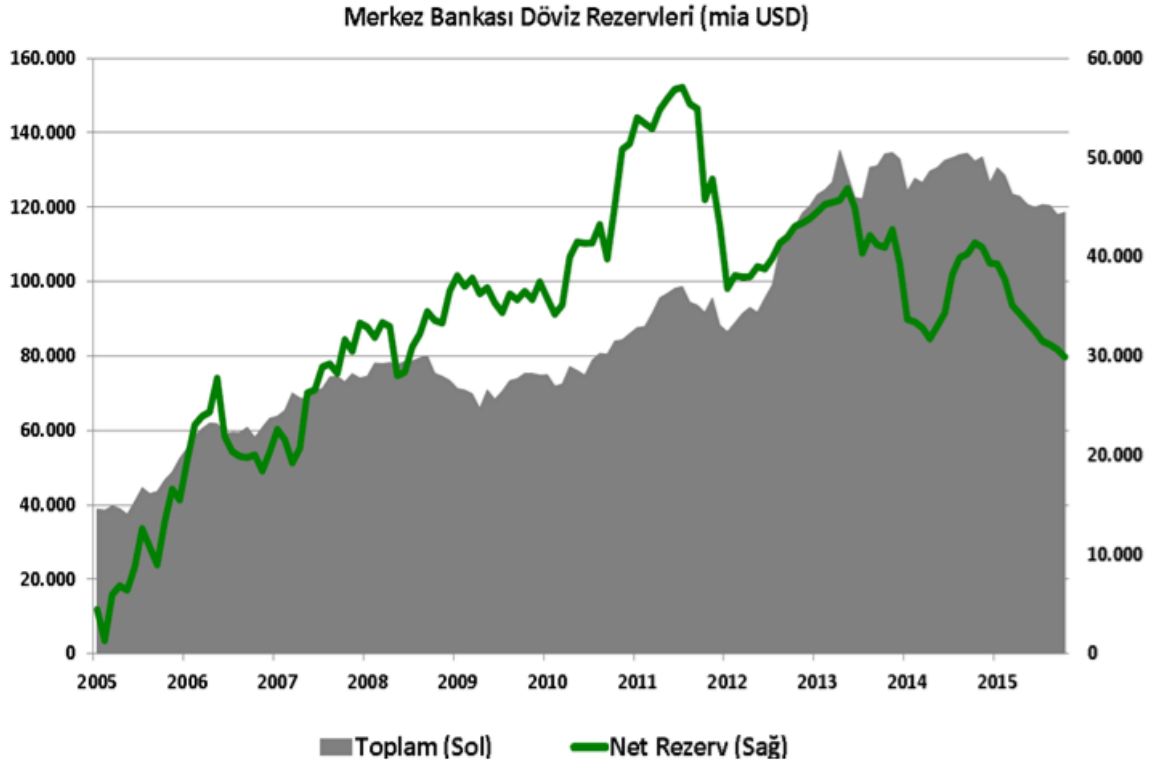

Yukarıdaki grafik ise, bankalarca açılan kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama faiz oranlarını göstermektedir. İhtiyaç, taşit, konut ve ticari kredilerdeki faiz oranlarında bir artış eğilimi söz konusudur.

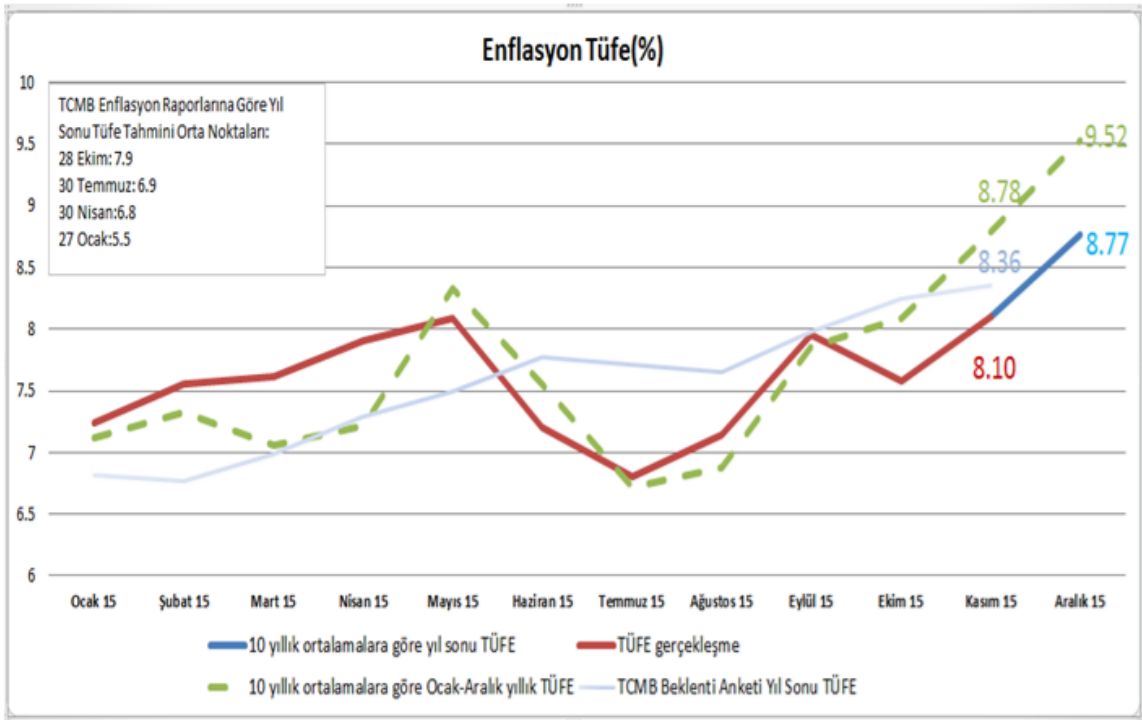
Aşağıdaki grafik, TCMB'nin dolar cinsinden toplam ve net döviz rezervlerini göstermektedir. 2005 yılında yaklaşık 40 milyar dolar olan toplam rezervler 2015 yılı itibarıyla 120 milyar dolardır. Ancak net rezervlerimiz 30 milyar dolar civarındadır.

2015 yılının sonunda

TCMB döviz rezervleri (altın hariç)

Yılsonu Tüfe Beklentisi

Küresel Piyasalarda Genel Görünüm

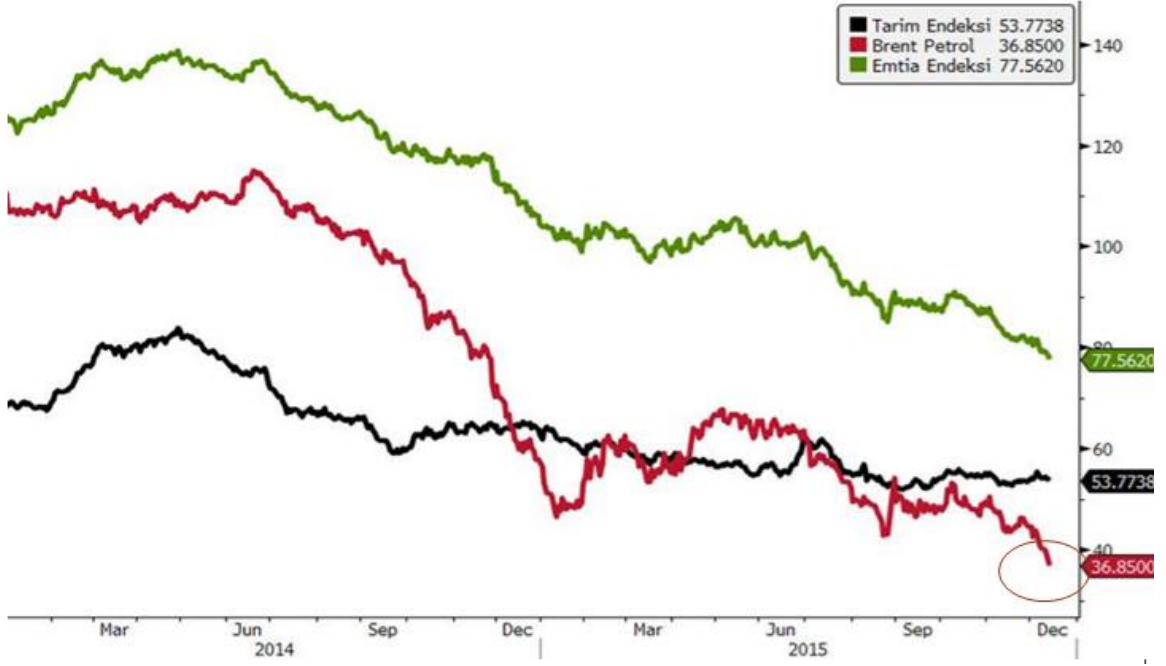
Küresel Piyasalarda Gündem;

- ✓ ECB'den parasal genişlemeye devam
- ✓ Fed faizi beklendiği gibi 25bp artırdı
- ✓ Petrol fiyatları 40 doların altına düştü
- ✓ Rusya Türkiye krizi piyasaların fiyatlamasına girdi
- ✓ Doların yükseliş trendinin son bulduğuna yönelik tartışmalar artmaya başladı
- ✓ Brezilya ve G.Afrika'da politik belirsizlikler döviz kurlarını etkiliyor
- ✓ Çin parası, SDR sepetine girdi

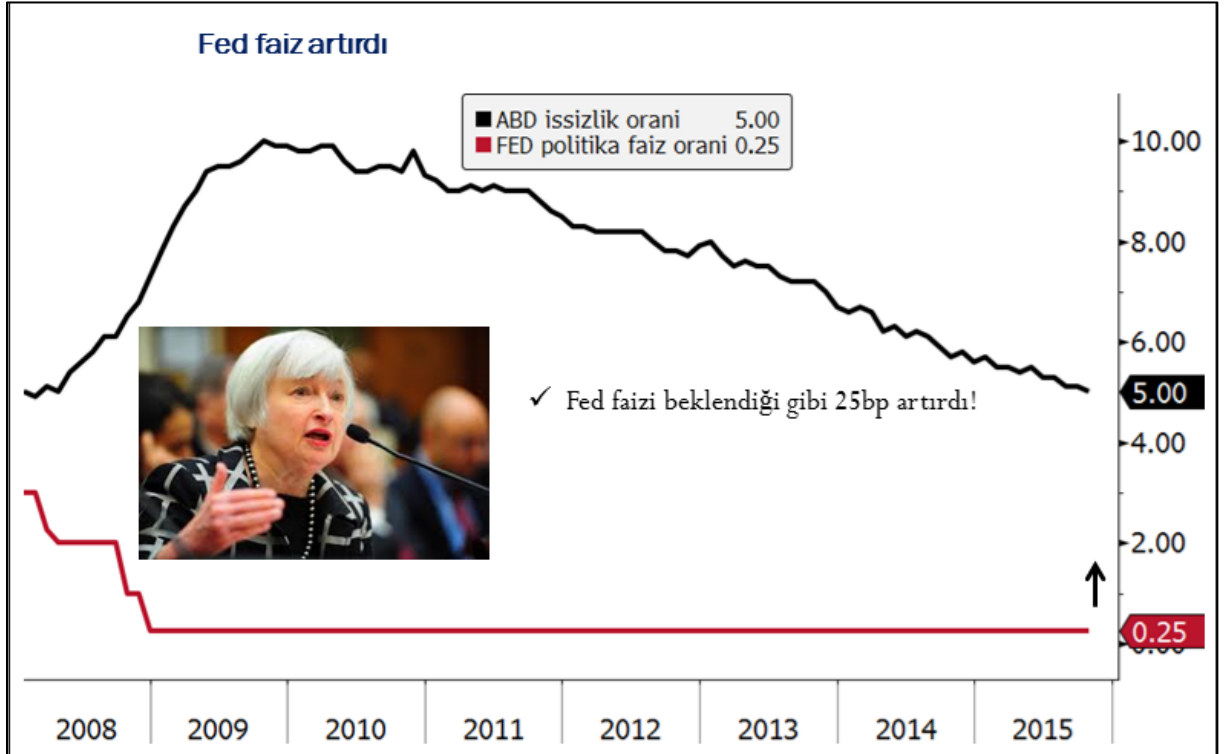
Küresel Piyasalarda Genel Görünüm...				
Ülkeler	Büyüme (QIII, yıllık, %)	İşsizlik (%)	Enflasyon (%)	
Amerika	2,2	5,0	0,2	15-16 Aralık toplantısında faiz 25bp artırıldı
Japonya	1,6	3,1	0,2	Parasal genişleme devam ediyor.
Avrupa	1,6	10,7	0,1	ECB parasal genişleme Mart 2016'ya uzatıldı.
Almanya	1,8	4,5	0,4	Tahvil alım programına karşı. Mülteci kabulünün kamu harcamalarını artırması bekleniyor
Brezilya	-4,4	7,9	10,5	Politik belirsizlikler söz konusu
Rusya	-4,1	5,5	15,0	Yaptırımlar ve Türkiye ile yaşanan kriz ekonomiyi etkilemeye devam ediyor
Hindistan	5,3	4,9	5,0	Büyüme eğiliminde zayıflama var. Ancak rating kuruluşların gözdesi konumunda
Çin	6,9	4,1	2,0	Büyüme eğiliminde zayıflama sürüyor. Yuan'ın Çin MB faizleri düşürmeye devam ediyor. Yuan SDR sepetine girdi
G.Afrika	1,0	25,5	4,8	Politik belirsizlikler ve işsizlik büyük sorun
Türkiye	4,0	10,1	8,1	Büyüme, beklentiyi aştı. Rusya ile kriz ve enflasyonun bekleneni aşması temel risk faktörleri
Meksika	2,6	4,6	2,2	Fed faiz artış beklentisi Meksika pesosunu zorluyor

Petrol fiyatları 40 dolanın altına düştü...

❑ Emtia fiyatları düşme eğilimini sürdürüyor

Fed faiz artırdı

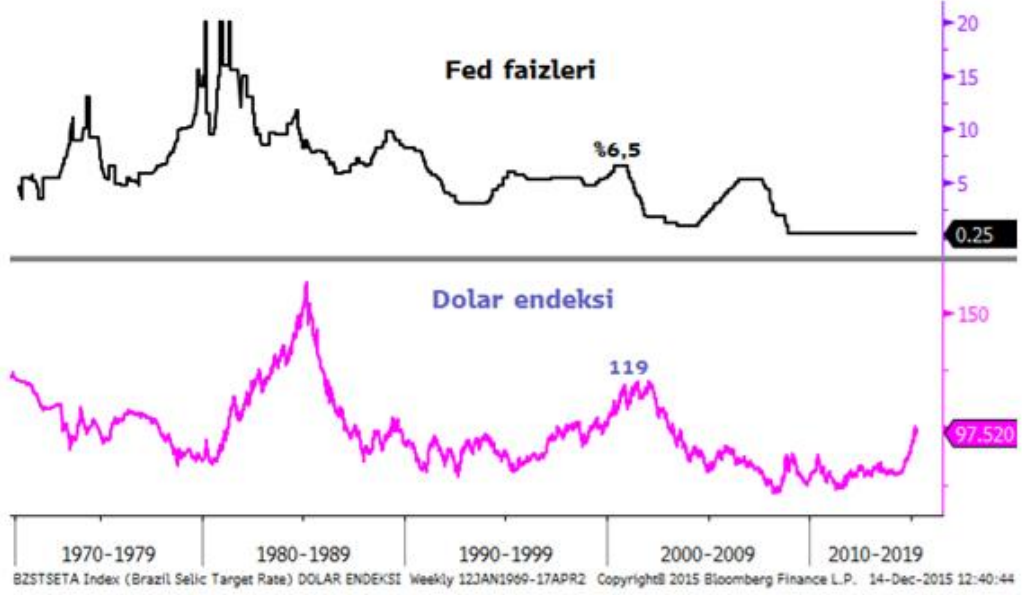

Fed faizine ilişkin 2016 tahminleri...

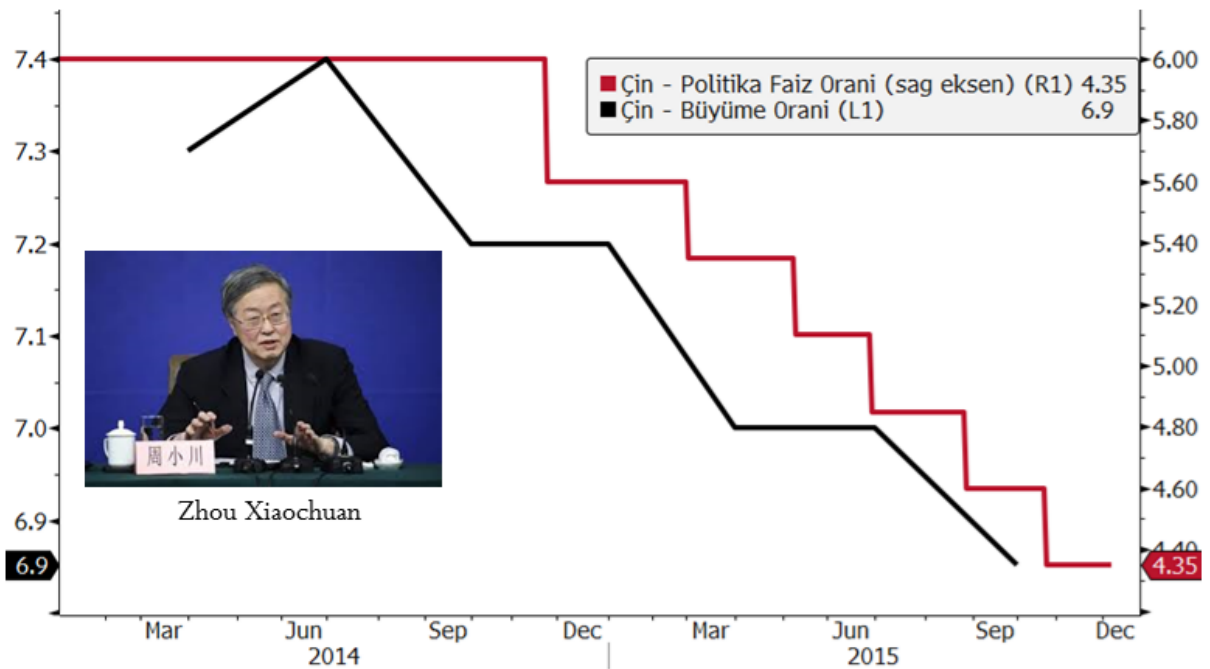

2016 için Fed faiz beklentileri

%24	50 bp
%39	75 bp
%30	100 bp
%7	25 bp

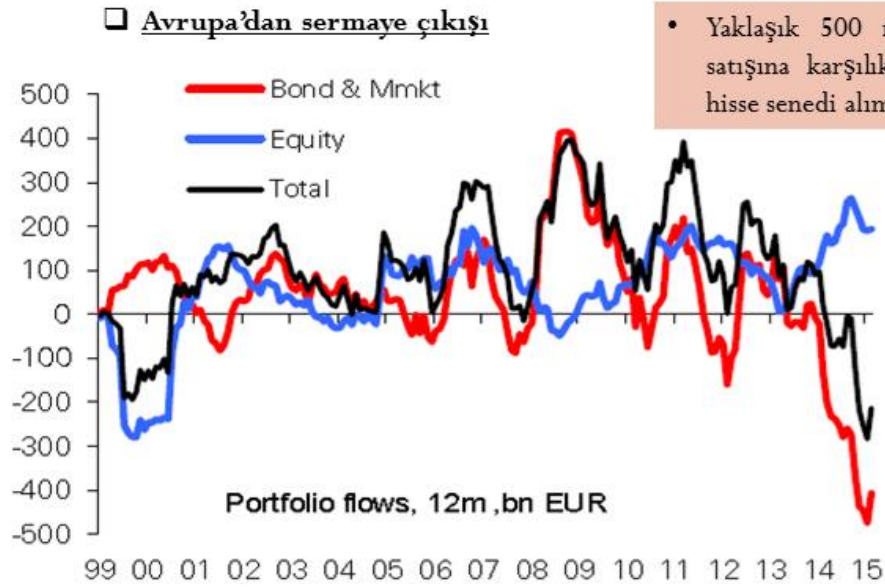

Çin büyümesi faiz indirimlerine rağmen baskı altında...

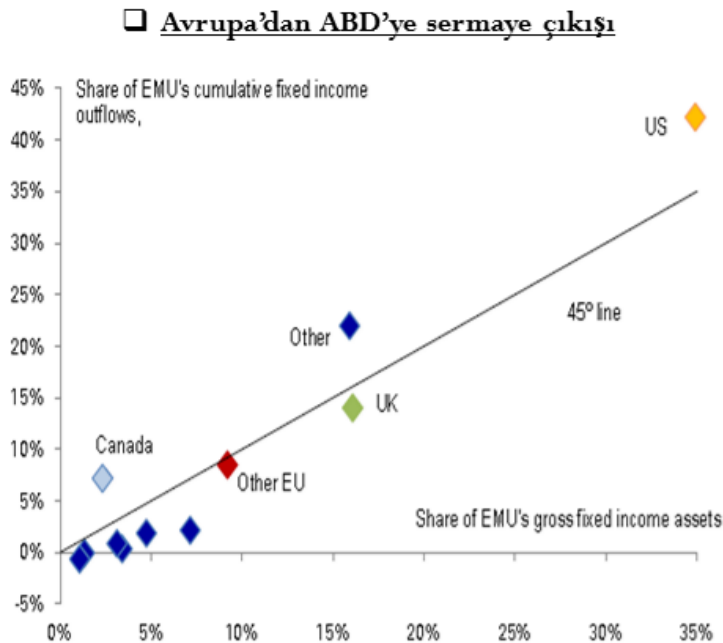

Euro'nun değer kaybetme sürecinin sonuna mı gelindi?

Euro'nun USD karşısında değer kaybetme süreci....

Euro'nun USD karşısında değer kaybetme süreci....

- Avrupa'dan kaçan sermayenin %45' ABD'ye, yaklaşık %20'si Türkiye'nin de dahil olduğu «diğer» ülkelere yönelmiştir.
- Bu akışın 2016'da **azalarak** sürmesi beklenmektedir.

ECB'nin Açıklamaları

- ✓ ECB Başkanı Mario Draghi parasal genişlemeyi Mart 2017'ye kadar uzattıklarını açıkladı.
- ✓ Sadece depo faizlerini 10 baz puan düşürdü.
- ✓ Draghi, enflasyon hedeflerine ulaşana kadar varlık alımının süreceğini programının bölgesel tahvillerin alımıyla çeşitlendirileceğini kaydetti.
- ✓ Karara göre aylık varlık alım miktarı 60 milyar euro olarak devam edecek. Böylelikle bilanço *360 milyar* euro büyüyecek
- ✓ 2016 TÜFE tahmini %1,1'den %1,0'a revize edildi.
- ✓ 2017 büyüme tahmini %1,8'den %1,9'a yükseltildi.
- ✓ Euro bölgesinde deflasyon riski masadan kalktı

Şimdi Ne Yapmalıyız? Yapısal Reformlar

Yapısal reformlar: İthalata olan bağımlılık...

- Orta ve ileri teknoloji düzeyi olan sektörler, neredeyse ithalat yapmazlarsa üretim yapamayacak durumdalar.
- Sanayi üretimi bir ekonominin olmazsa olmazıdır. Ekonomik büyüme, kalıcı istihdam demektir.
- Ancak, eğer bir ekonomide bankalar kredi verirken dışarıdan döviz getirmek, sanayi sektörü üretmek için ithalat yapmak zorundaysa buna sürdürülebilir ekonomi demek mümkün değildir.
- Gerçekçi olmalıyız. Dolar, faiz, enflasyon gibi kavramların yerine sanayileşmeyi artıracak ve dışa bağımlılığı azaltacak seçenekleri konuşmalıyız.
- Çünkü, bu durumu değiştiremezsek biz ürettik, büyüdük diye övünürken (!) aslında başkalarını zengin ederiz.

Yapısal reformlar: Sermaye Hareketleri (Diğer bir değişle sıcak para)

- TC Merkez Bankası'nın Ekim sonu itibarıyla dış varlıklarının toplamı 348 milyar lirayı geçmiştir. Toplam varlıkların çok büyük bir kısmı döviz cinsindendir.
- Bunun anlamı şu: TCMB, dışarıdan döviz gelmeyince içeride para basamıyor. Dolayısıyla faiz kararı almak için yurtdışı piyasaları yakından izlemek durumunda.
- En basit nedeni, 2016 yılı içinde; Kamu 5 milyar dolar; bankalar 109 milyar dolar; şirketler ise 57 milyar dolar olmak üzere toplam 171 milyar dolar dış borç ödemesi yapılacaktır.
- Diğer bir nedeni ise, 2009 yılında ilgili Bakanlar Kurulu Kararında değişiklik yapılarak, döviz geliri olmayan şirketlerin döviz borçlanması önünün açılması ve 2002 yılında 6,5 milyar dolar olan döviz açıklarının Eylül 2015'te 175 milyar dolara çıkması.
- Kısacası, ekonominin sağlıklı büyümesini sağlayacak bir para politikası yürütmek artık neredeyse imkansız.
- Dünyada sermaye akımları istikrarlı ve sürdürülebilir değildir. Özellikle FED kararından sonra, fon arzı konusunda daha fazla sıkıntı çekilecek. Fed faizlerinin 2016 ve 2017'de kademeli olarak artacak olması, küresel finans şirketlerinin risk iştahları, finansal akımları eskisine oranla daha fazla etkileyecektir.
- Bu şartlar, tamamen serbest bir kambiyo rejimi ortamında bağımsız para politikası uygulanmasını zorlaştırıyor. Merkez bankaları enflasyonla mücadele yerine kurda istikrarı hedeflemek durumunda kalıyorlar. **Daha fazla döviz çekebilmek için faiz yükseltmeleri gerekiyor. Yüksek faiz ortamında yatırım, büyüme, işsizlik öncelik sırasını kaybediyor.**
- Yalnız bu konuda Merkez bankalarını eleştirmek yanlış. Çünkü, kur politikası ve sermaye hareketleri hakkındaki kararları hükümet veriyor.
- Artık dışarıdan eskisi kadar döviz gelmeyeceği açık. Örneğin 2015 yılında gelişmekte olan ülkelere 500 milyar dolar çıktı. Bu önümüzdeki dönemde de devam edecek.
- Sıcak para tamamen kesilmeyecek! Bundan sonra gelen para daha pahalı olacaktır. Bu maliyetlere, fiyatlara, enflasyona, faizlere, kredilere, harcamalara, tüketime, büyümeye ve en önemlisi istihdama olumsuz etki yapacaktır.
- Bu bağlamda, akılcı politikalar üretip, sıcak paranın iyi yönetilmesi gerekiyor. Önce ekonominin döviz bağımlılığını azaltacak önlemler üzerinde durulmalı. Yeni bir büyüme modeli uygulanmalı. Sonra, dünyanın hiçbir yerinde bu kadar serbest olmayan döviz işlemleri, akılcı seçilmiş bazı alanlarda zorlaştırılmalı. Makro ihtiyarı önlemler ile bunlar desteklenmeli.

Yapısal reformlar: Vergi Sistemi Adil ve Etkin Olmalıdır

- Türkiye’de uygulanan vergi sistemi hem adil değil hem de etkin değil. Toplam vergi gelirleri içinde dolaylı vergilerin(harcamalar üzerinden alınan) payı %70. Bu adil bir vergi değildir. Çünkü gelire oranlanan bir vergiden bahsetmiyoruz. AB Bölgesinde dolaylı vergilerin payı %30’un altındadır.
- TBMM’de yeni hükümetin gündeme getirdiği ilk kanunlardan birisi, menkul kıymetlerin vergilendirmesine ilişkin Gelir Vergisi Kanununun geçici 67. Maddesiyle ilgili. Kısacası olay şu: Hisse senedi ve devlet iç borçlanma senedi gibi menkul kıymet alıp satanlar, gelirlerini beyanname vererek %35’e varan oranlardan değil, %10 stopaj ödeyerek vergilendirecekler.
- Yılda ortalama yaklaşık 1 trilyon liralık işlem yapılan piyasalarda ortalama gelirin %10 olduğunu ve bunun %10 yerine %27 veya %35’ten vergilendirilmesi önemli gelir artışına yol açar.
- Neden yüzde 27 veya 35? Gelir Vergisi Kanununun 103 Maddesi: Gelir verisine tabi gelirlerde, 60 bin TL’nin üstü % 27’den, 97 bin TL’den fazlası, yüzde 35 oranında vergilendirilir.
- Ücret, maaş alıyorsanız, brüt maaşınız 60 bin lirayı geçince % 27, 97 bin lirayı geçince %35 oranında vergi ödüyorsunuz.

Oysa mevduat sahiplerinin durumu çok farklı:

- BDDK verilerine göre, 2002 yılı sonunda 1 milyon lira üzeri mevduatlar, toplam mevduatın %24,4’ü kadardı. Ekim 2015 itibariyle bu oran %52’ye ulaşmıştır. 2002’de 1 milyon TL’den çok mevduatı olan mudiler toplam mevduat sahiplerinin sadece binde 2’si kadarken bu rakam şimdi binde 14’e ulaşmış. Toplam mudi sayısı 95 bin kişi kadar
- Mevduatlardan elde edilen faiz gelirleri de stopaja tabi. Vadesine göre yüzde 15 ile 18 arasında değişiyor. Uzun vadeli mevduatlardan az vergi alınıyor. Ağırlıklı ortama yüzde 16 civarında diyebiliriz.
- Sorun burada. Ücretli 60 bin lira brüt gelire ulaşınca yüzde 27 oranında vergi öderken, bir milyondan fazla parası olan ve %10’dan 100 milyar lira faiz geliri elde eden %16 ödüyor. Bir milyondan büyük mevduatların toplamının 645 milyar lira olduğunu belirtiyim, farkı siz hesaplayın.
- Burada anlatılmak istenen vergi oranlarının yükseltilmesi değildir. Ücretliden de, faiz ve rant geliri elde edenden de eşit vergi alınsın. Asgari ücretliden alınmaması gereken vergiye kaynak aranıyorsa burada yer olabilir diye düşünüyorum. Dar ve sabit

gelirliilerden, köylüden, işsizden toplanan KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerin azaltılarak gelir ve servet üzerinden daha fazla vergi alınması gerekiyor.

Yapısal reformlar: Bütçe Gelirlerinin sağlıklı yapıya kavuşturulması

- 2002 yılından beri uygulanan ekonomi programında «mali disiplin» kavramına çok atıf yapılsa da, gelir/gider ilişkisi sürdürülebilir bir yapıda değildir.
- Bu dönem içinde gelirlerin önemli kısmı konjonktürden etkilenen(dolaylı vergiler) ve sürdürülmesi imkansız olan Özelleştirme gelirlerinden oluşmuştur. Özelleştirme konusunda artık sona yaklaştık(bir tek enerji alanında önemli projeler kaldı). Dolayısıyla bu yapının bir an önce değiştirilmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekiyor.

Yapısal Reformlar: Ekonomiye ilişkin yasal düzenlemeler

- Kamu ihale kanunu çıkarıldığı tarihten sonra yaklaşık 200 kez değişikliğe uğradı. Bu değişiklikler sistemi etkin çalıştırmak için değil, siyasetin bu süreçlerde etkisini artırmaya yönelik değişikliklerdir.
- TTK yenilendi; ancak yeni kanun üzerinde de o kadar değişiklik yapıldı ki artık başlangıçta hedeflenen amaca ulaşmak neredeyse imkansız hale geldi. (Amaç şeffaf ve denetlenebilir bir özel sektör mali yapısını ortaya koymaktı. Oysa bugün mali tabloların çoğu gerçek durumu yansıtmıyor)

Yapısal Reformlar: Hukukun Üstünlüğü

- Piyasa ekonomisinin özü sözleşmelerdir. Bu da yargı denetimini gerektiren bir durumdur. Türkiye’de yargı sistemi adaletten uzaklaşmış, etkin çalışmıyor, anlaşmazlıkların çözümü yıllar alıyor vs.
- Piyasa ekonomisinin iyi işleyebilmesi için hukuk sistemine olan inancın yeniden tesis edilmesi ve yargı bağımsızlığının teminat altına alınması gerekir.

Yapısal Reformlar: Kurum Bağımsızlığı

- 2001 Krizinden sonra kurumların bağımsızlığının önemi anlaşılmış, Merkez Bankası’nın bağımsızlığını sağlayacak yasa çıkarılmış ve çok sayıda üst kurul oluşturulmuştur.

- Maalesef bugün TCMB'nın bağımsızlığı ciddi halde tartışılır hale gelmiştir.
- Üst Kurulların tamamı bağımsızlıklarını kaybetmiş, siyasetçilerden aldıkları talimatlarla(!) iş yapar hale gelmişlerdir. Bu durumun derhal düzeltilmesi gerekir.

Yapısal reformlar: Seçim Kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu

- Mevcut siyasi partiler kanunu Türkiye'de demokrasinin önündeki en önemli engellerden birisidir. Liderlere geniş yetkiler vermektedir. Bunun değiştirilmesi, katılımcılığı artıracak şekilde düzenlenmesi gerekir.
- Seçim barajı değiştirilmelidir. Yapılan çalışmalar %4'lük seçim barajıyla hem temsilde adalet hem de yönetimde istikrarın sağlanmasının mümkün olduğunu gösteriyor.(Çınar, Göksel 2013)

Yapısal reformlar: Eğitim Sistemi

- Türkiye'de maalesef iyi planlanmış ve sistematik bir eğitim sistemi yoktur. Temel eğitim sorunlu, Mesleki eğitim piyasanın ihtiyaçlarına yanıt vermekten uzak ve Üniversite eğitiminin de kalitesi dünya sisteminin gerisine düşmüştür. Açılan çok sayıda yeni üniversite ve bunların sahip oldukları kısıtlı olanlar eğitimin kalitesini ciddi şekilde düşürmüştür.
- Bu konunun objektif bir biçimde yeniden ve hızlı bir biçimde ele alınması ve düzenlenmesi gerekmektedir.

Yapısal Reformlar: Sosyal Güvenlik sistemi

- 2001 Krizinden sonra sosyal güvenlik sisteminde yapılan düzenlemeler başta olumlu sonuçlar vermiştir. (emeklilik yaşının artırılması, prim ödeme gün sayısı, kurumların birleştirilmesi vs.)
- Özellikle artan sağlık harcamaları dikkate alındığında gelecek yıllarda bütçe üzerinde ciddi mali yüklerin ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır. Bu nedenle bu konunun yeniden planlanması gerekiyor.

Konferanstan Fotoğraflar;

“2016'da Turizmde Bizi Neler Bekliyor?”

Kuşadası Otelciler ve Yatırımcılar Derneği (KODER) tarafından düzenlenen, “2016'da Turizmde Bizi Neler Bekliyor?” konulu panelde, Türkiye ve özelde Kuşadası turizmi için kötü bir sezon beklendiği belirtildi. Ortadoğu, Rusya krizi ve terör olaylarının Türk turizmini olumsuz etkilediğinin belirtildiği panelde turizmciler ve Kuşadası Belediye Başkanı Özer Kayalı, bu kara tablodan çıkış için birlik ve yeni pazarlar bulunması gerektiğini belirttiler.

Bu tür panellerle Aydın'ın Kuşadası ilçesinde turizmin sıkıntılarını aşmaya çalıştıklarını belirten KODER Başkanı Tacettin Özden, şehirlerin cazibe merkezi haline getirilmesi gerektiğini söyledi. Turizmi ilk defa yapmadıklarını söyleyen Özden, “Biz turizmi, çok uzun

zaman da devam ettireceğiz. Bu bizim ilk krizimiz de olmayacak. Dolayısıyla bizim birlikte hareket etmemiz lazım. Strese girmememiz, panik yapmamamız lazım. Önümüzde belirsiz bir turizm süreci var. Önümüzde birçok belirsizlik var ancak bugün alacağımız kararlar, altını imzalayacağımız şeyler bizim geleceğimizi ipotek altına almasın. Bizim mutlak suretle destinasyonu ön plana çıkarmamız lazım. Oteller olarak değil, biz Kuşadası'na nasıl, İzmir havaalanına nasıl ilave uçaklar getiririz, nasıl daha çok insanın İzmir'e, Kuşadası'na gelmesini sağlarız, buna konsantre olmamız lazım. 'Dünya Kuşadası'nı konuşacak' sloganımızın devam etmesi ve dünyaya Kuşadası'nı çok konuşturmamız lazım. Elbirliğiyle ve birlikte hareket ederek, çünkü eğer destinasyonumuz talep görürse, turist Kuşadası'na gelmek isterse her şartta gelir. Kuşadası, turizmde bilinen bir yer, bilinme anlamında bir sıkıntımız yok. Bir eksiğimiz var, o da Kuşadası'na gelen insanları memnun göndermemiz lazım. Şehrimizde cazibe merkezleri oluşturmamız lazım." dedi.

Turizmde 'her şey dahil' sisteminden şikayet edilmemesi gerektiğini söyleyen Özden, "Her şey dahil, turizmin büyümesinin en büyük sebebidir. Biz, her şey dahil'le gelen insanları otel dışına nasıl çıkarırız, ona kafa yormalıyız. O da nasıl olacak, şehirde cazibe merkezleriyle olacak. Yani turist Kuşadası'nda otelin dışına çıktığı zaman gitmek istediği yerler olacak. O zaman turist otel dışına da çıkar, para da harcar. Yeter ki biz şehrimizi cazip hale getirelim. Eğer fiyatlarımızı çok indirirsek, çok panik yaparsak bu bize önümüzdeki yıllarda sorun olarak döner. İndirilen fiyatların çıkarılması çok zor. Rekabet ciddi boyutlarda artıyor, dolayısıyla yeni oteller açılacak. O yüzden bizim dik durmamız lazım." şeklinde konuştu.

Türk turizminin üzerinde kara bulutlar dolaştığını ve bunun ucuza geçirilebilecek bir kaos olmadığını söyleyen Kuşadası Belediye Başkanı Özer Kayalı ise, "Önümüzde sisli puslu değil, bayağı kara bulutlu bir turizm sezonu var. Bugün görünen o. Öyle çok ucuza geçirilebilecek kaos yaşamıyoruz. Kuşadası, turizmdeki bilinirliğini zaman içerisinde yitirdi. Bunda hepimizin katkısı, ben de dahil var. Bugün bütün bunların dışında ciddi bir kriz var. Turizmde neler yapmamız gerektiğini, akliselimle oturup konuşmamız lazım. Evet, panik yapmayalım ama çok da hafife alınabilecek durumda değiliz. Ülkemizin yurtdışından görünümünü, hepiniz benden çok daha iyi biliyorsunuz. Türkiye'nin yurtdışından görünüşü, Suriye'deki kadar olmasa da Irak, Suriye gibi bir Ortadoğu ülkesi. Evet, son günlerde Güneydoğu'da yaşadıklarımız, bunların hiçbirisinde bizim katkımız yok ama bütün bunlara rağmen biz bu kaosu nasıl çözebiliriz? Gün geçtikçe umut veren bir gelişme olmuyor. Gerek siyasi, gerek Rusya, gerekse terör açısından hiçbir iyimser tablo yok, iyimser adım atılmıyor. Üstüne üstlük ülkeler arasındaki sürtüşme daha da keskinleşiyor." dedi.

Geçen sezon Alman turist sayısında yüzde 8 artış olduğunu belirten Başkan Kayalı, ülkeler arası direkt uçuşların arttırılmasını ve devletin de bunlara destek olmasını istedi: "Bizim

turizm için fiyatları düşürmek, ekstra bir şeyler vermenin dışında, buradaki kaosu göze alıp buraya gelenler eğlenmeye, dinlenmeye geliyorlar. En ufak bir endişeniz olan bir ülkeye niye gidesiniz? Bunları bertaraf etmeliyiz. İnşallah bu kaos ve kriz aşılır. Çözüm için fiyat politikası ve tanıtım dışında bir kriz yaşıyoruz. Değişen koşullara göre sürekli biraraya gelmemiz, ona göre önlem almamız lazım. Daha başka hedef ülkeler belirleyip fuarlara katılarak, oralardan turist çekebiliriz. Bugün yaşadığımız olağanüstü krizden, bana göre de kaostan hangi yollarla çıkabiliriz, onu tartışmalıyız.”

Moderatörlüğünü Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Otelcilik Yüksekokulu’ndan Doç. Dr. Abdullah Tanrısevdi’nin yaptığı panelde turizmciler Selim Suat Özbek, Ufuk Mestanoğulları, Ece Tonbul, Hicabi Ayhan ve Anzadeh Rezazadeh Dochi, 2016 yılında Kuşadası turizmiyle ilgili görüşlerini belirtti. Panele Kuşadası Kaymakamı Muammer Aksoy, Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürü Nuri Aktakka, Kuşadası Ticaret Odası Başkanı Serdar Akdoğan, Kuşadası Belediye Meclisi üyeleri, KODER üyeleri ve turizmciler katıldı.

Panel Moderatörü Doç.Dr. Abdullah Tanrısevdi, 2016 yılında yaşayacağımız problemlerin bir kısmının sistematik, bir kısmının ise konjonktürel olduğunu belirtti. Bu durumun yaşadığımız coğrafyadan da kaynaklandığını ancak turizmcilerimizin krizler konusunda oldukça tecrübeli olduğunu ifade etti.

Anzadeh Rezazadeh Dochi (SeaTravel Genel müdürü), İranlı turistlerin ülkemize yine geleceğini, ancak, fiyatlar bu şekilde devam ederse ve İstanbul fiyat kırarsa, bu durumdan Kuşadası’nın oldukça olumsuz etkileneceğini ifade etti. Anzadeh Rezazadeh Dochi, Kuşadası’ndaki otellerin ve konaklama tesislerinin temel sorununun, altyapı eksiklikleri ve eski olduğunu, Antalya gibi lüks ve yeni oteller olmadığını altını çizdi. Yapılan anketlerde, Kuşadası için, “evet güzeldi ancak bir daha gelmeyiz” dediklerini belirtti. Bodrumun şu anda çok popüler olduğunu ve 2016 yılı için İran piyasası için Kuşadası açısından büyük kaygılarının olduğunu altını çizdi. Kendilerinden 2016 yılı için Marmaris ve Bodrum gibi paketlerin talep edildiğini ve Antalya’nın hala daha cazip olduğunu belirtti. Fiyattan önce bölgemizi ve otellerimizi yenilememiz gerektiğini vurgulayan Anzadeh Rezazadeh Dochi, 2016 turizm sezonu için iyi dileklerini ifade ederek konuşmasını tamamladı.

Ufuk Mestanoğulları (Corendon Travel’in Belçika Direktörü) ise, şu an için kara bir tablonun söz konusu olduğunu, bizim bu tabloyu değiştirmeye yönelik çalışmalar ve üzerinde konuşmalar yapmamız gerektiğini belirtti. Belçika ve Hollanda piyasasında % 22 oranında ekside olduklarını, ancak rakamların ekside olmasının sürekli bu şekilde olacağı anlamına

gelmediğini, bizim krizi 2015 yılından itibaren yaşadığımızı belirtti. Turizmin Türkiye ekonomisi içinde büyük yer tutması nedeniyle, bu tür krizlerin de etkisinin büyük olduğunu ifade etti. Bu krizin temel nedeninin, Türkiye’de yaşanan olaylardan çok, Türkiye’nin dışında yaşanan olaylar olduğunun altını çizdi.

Hollanda piyasası için eksi % 14’ler seviyesinde olduklarını, Paris’teki bomba olayı ile bir İslamofobiye dönüştüğünü belirten Mestanoğulları, bazı aktiviteler düzenleyerek (festivaller gibi) bunu aşılabileceğini belirtti. Fiyatlarda törpüleme olabileceğini, ancak fiyat kırarak uzun vadede bir yere varamayacağımızı, fiyat kırmanın beraberinde servis kalitesini azaltmak, personeli azaltmak gibi orta vadede olumsuz etkileri olacağının altını çizdi. Türkiye’nin servis kalitesinin çok yüksek olduğunu, bunun önemli bir avantaj teşkil ettiğini, otelcilerimizin çok daha etkin ve çalışkan olduklarını belirtti. Tanıtımın belirli bir sınırının olduğunu, yerel belediye ve kurumlarla mutlaka işbirliği içinde yapılması gerektiğini vurguladı ve 2016 yılındaki krizin beklendiği gibi büyük olmayacağını tahmin ettiğini belirtti.

Hicabi Ayhan (FTI Grup Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Direktörü), İzmir piyasasında Almanya’nın payının ciddi şekilde arttığını, 2015 yazında Antalya’nın % 80, Bodrumun % 3 ve Dalaman’ın % 2 arttığını belirtti. 2016 yılı için İzmir’de % 3,8 azalış, Bodrum’da % 17 artış, Dalaman’da % 32 artış ve İstanbul’da % 28 azalış beklediklerini belirtti. Kuşadası’nın bu bölgenin merkezi olduğunu, Almanya’ya Kuşadası’nın yeniden öğretilmesi ve tanıtılması gerektiğini belirtti. Kuşadası’nı, 2,3 hatta 4 kat Şirince yapmamız gerektiğini, örneğin Artemis Tapınağını duyurmamız ve yerle basında yer almamız lazım dedi. Alt destinasyonları tanıtmak ve tanıtımın bilerek ve belirli müşterilere göre olması gerektiğini, İzmir bölgesi denilince Kuşadası, Çeşme’nin bilinmesi gerektiğini ve bilinen bir şeyin yeniden öğretilmesinin kolay olacağını vurguladı. Termal kaynakların daha fazla kullanılması gerektiğini, gelecek 5 yılda bizim Kuşadası Bölgesi için nerede olacağımızı kestirmemiz gerektiğini belirtti. Kuşadası’nın ulaşım (uçak) sorununun olmadığını, İzmir’in olduğunu, FTI grup olarak Kuşadası’nda yatırım yapmayı düşündüklerini ve birlikte bir şeyler yapmaları gerektiğini belirtti. Bölgeyi müşterilere göstermenin çok önemli olduğunu (pankart, afiş, flayer vs gibi), müşterilerin Kuşadası’nı görmesi gerektiğini ve soru sorması gerektiğini belirtti. Hicabi Ayhan, 2016 yılı için zor bir yıl olacağını, ancak çok kötü olmayacağını ifade etti.

Selim Suat Özbek (Etstur Yurt içi Turlar Müdürü), bu yıl geçen senenin % 20 gerisinde olduğumuzu, Kuşadası-Özdere ve Didim’im % 8 oranında artışla yılı tamamlayacağını belirtti. Pazarlamanın bölgesel olarak yapılması gerektiğini, yolcunun bu sene erken rezervasyona yanaşmadığını, otel sektörünün yüzünü iç pazara döndüğünü ve türk misafir talebinde önemli bir artış olduğunu belirtti.

Ece Tonbul (Paloma Hotels Yönetim Kurulu Üyesi, TOBB Turizm Meclisi Üyesi), 2015 yılı krizinin neticesi olarak tüm Türkiye’de 2 milyondan fazla turiste azalma olduğunu, geçen yıla(ilk 10 ay verilerine göre) göre Rusya’da % 45, Avrupa’da % 37,5, Almanya’da % 5,33 kayıp olduğunu, İzmir’e gelen turist sayısında % 7,3 oranında azalma olduğunu belirtti. 2015 yılında Rusya’da ciddi bir ekonomik kriz ve devalüasyon olduğunu, bunun da turizme yansıdığını ifade eden Tonbul, istatistiklere sahip iseniz önümüzdeki günlerde neler yapabileceğinizi görebildiğinizi belirtti.

Rusya pazarının Türkiye’de olmamasının çok fazla / ciddi olumsuz etkilerinin olacağını, Türkiye olarak yurtdışı talebini henüz artıya çeviremediklerini, İspanya ve Yunanistan’ın çok iyi gittiğini, göçmen sorunu nedeniyle (Suriyeli göçmenler) Kuşadası’nın da iyi gitmediğini belirtti.

Panik yapmadan, fiyatları çok düşürmeden, Kasım-Aralık 2015’deki kayıpları, Ocak-Şubat 2016’da telafi edici önlemler alarak giderilebileceğini, kısa-orta ve uzun vadeli planlar yapılarak, 3 aşamalı bir kriz yönetimi oluşturmamız gerektiğini ifade etti. Kuşadası’nın kısa vadede krizi nasıl atlatacağı, orta ve uzun vadede neler yapılması gerektiği ve pozisyonumuzun nasıl olacağını belirlemek gerektiğinin altını çizen Tonbul, müşteri memnuniyetimizden asla taviz verilmemesi gerektiğinin de altını çizdi.

Süleyman Demirel Bulvarı No:31
09400 Kuşadası / AYDIN
Tel: 0 256 612 57 63 Fax: 0 256 614 53 93
e-mail: info@kuto.org.tr
<http://www.kuto.org.tr>